

NOU 2019: 23 - Ny opplæringslov

Høringssvar fra Barnevakten

Barnevakten takker for muligheten til å avgi høringssvar på regjeringens forslag til ny opplæringslov.

Demokrati og medborgerskap er viktige verdier i vårt samfunn. I et stadig mer flerkulturelt og digitalt samfunn er det ikke mindre viktig. Det samme gjelder muligheten for samarbeid og kommunikasjon mellom hjem og skole, - men også foreldre imellom.

For Barnevakten er derfor følgende punkt viktige forutsetninger for et godt samarbeid mellom hjem og skole, og en styrking av barn og unges trivsel og trygghet både på skolen og digitalt.

- Lovhjemling av rådsorganene - inkludert kommunale foreldreutvalg (KFU)
- Lovhjemling av FUG
- Direktekobling mellom FUG og FAU/KFU

I en tid med store teknologiske fremskritt, digitalisering av skolen og med barn og unge som svært aktive mediekonsumenter, er det desto viktigere å verne om demokrati, medborgerskap, personvern, og ikke minst samarbeid.

Fra barn kan lese og skrive skjer det mye samhandling digitalt mellom barn og unge fra samme klasse- og skolemiljøet. Barn og unge leker (spiller), samhandler, kommuniserer og informerer hverandre kanskje like mye digitalt som analogt. Dette erfarte vi spesielt under COVID-19, og Barnevakten hadde da mange henvendelser fra foreldre og lærere som trengte veiledning på konkrete apper for kommunikasjon, om personvern, onlinespill, nettmobbing osv. I en stadig mer globalisert verden hvor barn og unge er svært aktive på nett og i spill, er det viktig for skolen å tenke at et godt foreldresamarbeid er avgjørende ikke bare for trivsel på skolen, men også for å trygge og skape trivsel i barnas digitale oppvekstmiljø.

Foreldre har hovedansvaret for barna, og skolen bør være en aktør som aktivt legger til rette for at foreldre og hjemmene skal styrkes i dette ansvaret. Dessuten er forskning entydig på at samarbeid mellom hjem og skole er helt avgjørende for elevenes trivsel og læring. Det er skolens plikt å sørge for samarbeid med hjemmet. I dag skjer dette gjennom ulike råd og utvalg på skolen, foruten i foreldremøter og gjennom utviklingssamtaler.

Selv om lovteksten i kapittel 2 er tydelig på at elever og foreldre skal få være med på å planlegge, gjennomføre og vurdere skolens virksomhet, er det uklart hvordan dette skal og bør gjøres. Det er mye bra med et visst handlingsrom, men vi er bekymret for at vage og skjønnsmessige plikter vil føre til større ulikheter mellom kommunene og at kvaliteten på løsningene vil være avhengig av lokalt engasjement og lokal kompetanse.

Barnevakten savner en lovhemmel som tydelig forplikter skolen til å gi foreldrene opplæring i hvordan de kan samarbeide med skolen både på individ-, klasse- og skolenivå. Dette kan bidra til å avklare forventninger mellom foreldre og skolen og sikre et bedre grunnlag for dialog og et velfungerende demokrati. Ut fra Barnevaktens perspektiv vil dette også kunne resultere i tryggere og mer bevisst mediebruk blant barn og unge.

Videre er det i forslag om ny Opplæringslov valgt å fjerne lovhemmelen for utvalg som FAU, Samarbeidsutvalg (SU) og Skolemiljøutvalg (SMU).

Dette begrunnes med at: “Selv om dagens regulering sikrer at kommunene formelt sett har lik praksis når det gjelder etablering av råd og utvalg, gir reguleringen ingen garanti for foreldremedvirkning”.

Denne begrunnelsen kan på mange måter virke riktig, men å fjerne organer for brukermedvirkning mener vi er feil tiltak og vil ikke kunne gjøre situasjonen bedre.

Barnevakten støtter ikke forslaget om at organer for brukermedvirkning i skolen skal fjernes i den form vi har hatt siden 1969, men at ny opplæringslov bidrar til å videreføre og styrke bestemmelsene om organer for brukermedvirkning i skolen. Dette gjelder Foreldrerådets Arbeidsutvalg (FAU), Samarbeidsutvalget (SU), Skolemiljøutvalget (SMU), Elevrådet og Foreldreutvalget for grunnskoleopplæringen (FUG).

Opplæringsloven bør ivareta foresattes ansvar for å medvirke til at elever og foreldre tar aktivt del i arbeidet med å skape et godt skolemiljø, og at skolen ser på foreldre som en ressurs man bør spille på lag med. Dette mener vi skjer på en god måte med å videreføre de konkrete organer for brukermedvirkning vi allerede har.

Barnevakten, Bergen 01.07.2020

Leif Gunnar Vestbøstad Vik
Daglig leder